

12.8.2022

533/01.04.01.03/2022

Sisäministeriö

VN/12643/2021

Suojelupoliisin lausunto hallituksen esitysluonnoksesta poliisilain muuttamiseksi

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi poliisilakia ja erityisesti sen 5 luvun salaisia tiedonhankintakeinoja, joita Suojelupoliisi käyttää rikostorjunnassa. Ehdotetut muutokset vaikuttavat osaltaan myös Suojelupoliisin suorittamaan siviilitiedusteluun. Suojelupoliisi ottaa kantaa esityksessä ehdotettuihin muutoksiin liittyen lain 4 lukuun, televalvonnan määritelmään, ylimääräisen tiedon käyttöön sekä yhdistymistietojen hankkimiseen. Lisäksi Suojelupoliisi toistaa tässä lausunnossa pakkokeinolain muuttamista koskevasta mietinnöstä (VN/13190/2020) aiemmin 25.3.2022 lausumansa, koska pakkokeinolain salaiset pakkokeinot ja poliisilain salaiset tiedonhankintakeinot sekä tiedustelumenetelmät ovat osittain määritelmällisesti samoja, joten näihin toimivaltuuksiin tehdyillä muutoksilla on tiivis vaikutus toisiinsa. Suojelupoliisi toteaa, että olisi erittäin tärkeää, että sen tekemät huomiot huomioitaisiin erityisesti muutettaessa poliisilakia. Suojelupoliisi pitää tärkeänä erityisesti sitä, että alla esitetyt kybervakoilun torjuntaan liittyvät toimivaltuudet saatettaisiin ajan tasalle ja siten, että kybervakoilua pystyttäisiin torjumaan ja paljastamaan paremmin varsinkin, kun huomioidaan merkittävällä tavalla heikentynyt turvallisuustilanne.

4 luvun tiedonsaantioikeudet

Suojelupoliisi pitää ehdotettuja muutoksia lain 4 lukuun tarpeettomina. Voimassa oleva sääntely ei jätä epäselvyyttä tai tulkinnanvaraisuutta sen suhteen, että poliisilain 4 luvussa säädetyt tiedonsaantioikeudet kuuluvat myös Suojelupoliisille, joka on poliisiyksikkö ja jonka palveluksessa on laissa tarkoitettuja päällystöön kuuluvia poliisimiehiä. Poliisin päällystöön kuuluvista poliisimiehistä säädetään valtioneuvoston asetuksessa poliisista (1080/2013) 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa, jonka c kohdan mukaan päällystöön kuuluvia poliisimiehiä ovat suojelupoliisissa suojelupoliisin päällikkö, apulaispäällikkö, osastopäällikkö, poliisilakimies, ylitarkastaja ja tarkastaja.

Suojelupoliisi ei kannata 4 lukuun tehtäväksi ehdotettuja muutoksia siksikään, että niillä voi olla arvaamattomia vaikutuksia koko lain logiikkaan sekä myös muutettavaksi ehdotettuihin Suojelupoliisin tiedonsaantioikeuksiin. Suojelupoliisi on poliisilain 1 luvun 1 §:n 1 momentin mukainen poliisi ja sillä on päällystöön kuuluvia poliisimiehiä. Näin ollen tarvetta mainita erikseen Suojelupoliisin päällystöön kuuluvia poliisimiehiä ei näissä kahdessa 4 luvun 2 ja 3 pykälässä ole. Mikäli tällainen muutos kuitenkin näihin pykäliin tehtäisiin, niin pitäisi huolehtia tarkasti siitä, ettei niillä ole tiedonsaantioikeuksia

tahattomasti vaikeuttavia tai huonontavia vaikutuksia. 4 luvun 2 ja 3 §:n osalta ei luonnoksessa ehdotettujen muutosten myötä ole enää täysin selvää, tarkoittaisiko kuitenkin maininta poliisista näissäkin pykälissä edelleen myös Suojelupoliisia silloin, kun ei mainita erikseen päällystöön kuuluvaa poliisimiestä. Jos sanalla poliisi ei enää tarkoitettaisi näissä pykälissä myös Suojelupoliisia, niin Suojelupoliisi pitäisi lisätä pykälien kaikkien poliisi-termien yhteyteen. Edellä mainituista syistä muutos vain näihin pykäliin ei vaikuta perustellulta, tarpeelliselta eikä kannatettavalta ja sillä voi olla arvaamattomia vaikutuksia koko lain logiikan kannalta ja se voi aiheuttaa soveltamiseen liittyviä haasteita sekä mahdollisesti heikentää Suojelupoliisin tiedonsaantioikeuksia.

Televalvonnan määritelmä

Televalvonnan määritelmä on ehdotettu muutettavaksi 5 luvun 8 §:ssä kuulumaan siten, että sillä tarkoitetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 36 kohdassa tarkoitetun viestinnän välittäjän hallussa olevien välitystietojen hankkimista. Televalvonnan voimassa oleva määritelmä on teknologianeutraali eli se näyttää sisältävän mahdollisuuden hankkia säännöksessä tarkoitettuja tietoja niin operaattoreilta, viranomaisen omalla laitteella sekä kolmannelta osapuolelta esittämällä sille tuomioistuimen hyväksymä televalvontalupa. Uuden televalvontamääritelmän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että muutoksella ei muutettaisi televalvonnan käyttöalaa. Muutos näyttäisi kuitenkin sen käyttöalaa kaventavan. Jos televalvonta voisi jatkossa kohdistua vain sellaisiin tietoihin, jotka ovat viestinnän välittäjän hallussa, niin tällöin omin toimin tai muulta taholta kuin viestinnän välittäjältä hankittavat tiedot näyttäisivät jäävän ainakin osittain määritelmän ulkopuolelle. Omalla laitteella hankkimisen osalta voitaisiin todennäköisesti katsoa, että silloin kun on kyse poliisilain 5 luvun 61 §:n 1 momentin tarkoittamasta tilanteesta eli että teleyritys avustaa poliisia oman laitteen käytössä, olisi kyse viestinnän välittäjän hallussa olevista välitystiedoista. Perusteluissa tulisi kuitenkin täsmällisesti todeta, että silloinkin, kun tiedot hankitaan omalla laitteella ilman teleyrityksen apua, katsotaan olevan kyse viestinnän välittäjän hallussa olevien tietojen hankinnasta ja siten televalvonnasta. Teknisen laitetarkkailun pykälän 2 momenttiin ehdotettu muutos "teknistä laitetarkkailua ei saa kohdistaa sellaiseen luottamukselliseen viestiin, jota koskevasta (...) televalvonnasta säädetään tässä luvussa" on kannatettava, mutta epäselväksi jää kuitenkin, onko televalvonnan uuden määritelmän ulkopuolelle mahdollisesti jäävät tilanteet mahdollista katsoa tekniseksi laitetarkkailuksi. Koska perusteluissa todetaan, että televalvonnan tai teknisen laitetarkkailun käyttöala ei muuttuisi, jää epäselväksi voidaanko tilannetta tulkita tällä tavoin. Suojelupoliisi katsoo, että perusteluja tulisi täydentää siltä osin, että on selvää, mistä toimivaltuudesta on jatkossa kyse silloin, kun hankitaan tietoja laitteen tai ohjelmiston ulkopuolella yleisen viestintäverkon rajapinnassa olevista välitystiedoista. Mikäli tarkoituksena on se, että televalvonnan toimivaltuuden laajuutta ei kavenneta, niin perusteluissa tulisi täsmentää, että viestintäverkon rajapinnassa liikkuvat tiedot ovat laissa tarkoitettulla tavalla viestinnän välittäjän hallussa ja että niihin kohdistuva tiedonhankinta on jatkossakin katsottava televalvonnaksi.

Perustelujen täydentäminen muutenkin siltä osin, että toimivaltuuden rajat käydään läpi tarkasti siltä osin, että on selvää, millä toimivaltuudella eri tahojen hallussa tai viestintäverkon rajapinnassa sijaitsevat välitystiedot on

mahdollista kulloinkin hankkia. Perustelujen maininta siitä, että minkään ei tarkoiteta muuttuvan ei voi olla ristiriidassa ehdotetun uuden määritelmäsäännöksen sanamuodon kanssa. Esityksen sivulla 11 olevaa mainintaa ”jos välitystiedot hankitaan muualta kuin viestinnän välittäjän hallusta, kyse ei ole televalvonnalla hankittavasta tiedosta” tulisi tästä syystä täydentää kertomalla soveltajalle, että mistä toimivaltuudesta tällöin on kyse.

Lisäksi Suojelupoliisi esittää televalvonnan määritelmäsäännöksen muuttamisen ohella samalla loogisesti muutettavaksi poliisilain 5 luvun 61 §:ssä säädettyä velvollisuutta avustaa televalvonnassa. Kun televalvonnalla jatkossa tarkoitetaan ainoastaan viestinnän välittäjän hallussa oleviin välitystietoihin kohdistuvaa tiedonhankintaa, niin avustamisvelvollisuus pitäisi ulottaa samalla kattamaan teleyritysten lisäksi kyseiset laissa mainitut viestinnän välittäjät. Avustamisvelvollisuuden laajentamista koskevaan tarpeeseen palataan myös myöhemmin tässä lausunnossa.

Ylimääräisen tiedon käyttö

Poliisilain 5 luvun 55 §:ssä säädetään ylimääräisen tiedon hävittämisestä, ja esityksessä siihen ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, joka koskisi sellaisen ylimääräisen tiedon hävittämistä, joka ei liity rikokseen tai jonka sisältöä ei saada selville. Ehdotuksen mukaan tällainen tieto saataisiin hävittää jo ennen pykälän 1 momentissa tarkoitettua ajankohtaa, jos tiedonhankinnan kohteelle on kirjallisesti ilmoitettu häntä koskevasta ylimääräisestä tiedosta sekä mahdollisuudesta tutustua siihen ja tiedonhankinnan kohde ei kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksesta vastusta sen hävittämistä. Esitysluonnoksen mukaan tieto voisi olla rikokseen liittymätöntä ”esimerkiksi silloin, jos se koskisi vain tiedonhankinnan kohteena olevan henkilön arkisten asioiden hoitoa, kuten kaupassa käyntiä tai lasten viemistä harrastuksiin”.

Suojelupoliisi ei pidä ehdotettua muutosta ylimääräisen tiedon käytölle tarpeellisenä tai tarkoituksenmukaisena, kun otetaan huomioon, mitä 5 luvun 55 §:n 1 momentissa on säädetty. Kyseisen lainkohdan mukaan ”salaisella tiedonhankintakeinolla saatu tieto on hävitettävä viipymättä sen jälkeen, kun on käynyt ilmi, ettei tietoa tarvita rikoksen estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi taikka vaaran torjumiseksi.” Kun ehdotetulla sääntelyllä on tarkoitus antaa mahdollisuus nimenomaan tarpeettomien tietojen poistoon, niin uudelle momentille ei näyttäisi olevan tarvetta. Kyseisestä mahdollisuudesta ja velvollisuudesta ylimääräisen tiedon poistamiseen on siten jo salaisten tiedonhankintakeinojen osalta säädelty voimassa olevassa laissa.

Yhdistymistietojen hankkiminen

Yhdistymistietojen hankkimisesta siviilitiedustelussa päättämistä koskevassa poliisilain 5 a luvun 8 §:n 3 momentissa näyttäisi olevan virhe. Momentin perusteluiden mukaan momenttia muutettaisiin siten, että yhdistymistietojen hankkimista koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä edellytettäisiin jatkossa mainittavan tukiaseman sijasta paikka, jota päätös koskee. Sekä varsinaisesta säännösehdotuksesta sivulla 47 sekä lakien rinnakkaisversiosta sivulla 62 ilmenee kuitenkin, että momentin 2 kohta ”tukiasema, jota lupa koskee” on esityksessä ennallaan perusteluissa lausutusta huolimatta, kun taas momentin 4 kohta ”ajanjakso, jota lupa koskee” on ehdotettu muutettavaksi muotoon ”paikka, jota päätös koskee”. Eli vaatimuksessa ja

päätöksessä mainittaisiin sekä tukiasema että paikka, mutta ei lainkaan ajanjaksoa. Tämä ei selvästikään ole ollut esityksen tarkoituksena. Kyseinen virhe tulisi korjata siten, että kyseisen 3 momentin 2 kohta muutetaan kuuluvaksi ”paikka, jota päätös koskee ja 4 kohta jätettäisiin ennalleen.

Henkilöllinen kohdentaminen

Suojelupoliisin tekemässä siviilitiedustelussa on ollut poliisilain 5 lukuun ehdotettua vastaavalla tavalla jo käytössä teletoinivaltuuksien kohdentaminen henkilöön ja tämä on ollut käytännössä hyvin toimiva ratkaisu. Suojelupoliisi pitää siten kannatettavana ja perusteltuna, että myös 5 lukua muutetaan siten, että rikosten estämisessä ja paljastamisessa käytettäviä teletoinivaltuuksia voidaan käyttää teleosoite- tai telepäätelaittekohtaisuuden sijaan henkilösidonnoisesti.

Suojelupoliisi katsoo, että myös tekninen laitetarkkailu pitäisi voida kohdistaa laitteen ohella henkilöperusteisesti samoista syistä kuin teletoinivaltuudet. Teknisen laitetarkkailun kohteena on poliisilain 5 luvun 23 §:n määritelmäsäännöksen mukaisesti "tietokone tai muu vastaava tekninen laite". Käytännössä toimivaltuuden käytön yhtenä keskeisimpänä kohteena ovat siis samankaltaiset telepäätelaitteet, joihin myös telekuuntelun ja -valvonnan käyttö kohdistuu. Ammattimaiset ja turvallisuustietoiset telekuuntelun ja -valvonnan sekä teknisen laitetarkkailun kohdehenkilöt, oli kyse sitten järjestäytyneen rikollisryhmän tai terroristiryhmän jäsenistä taikka valtiotoimijoista, vaihtelevat jatkuvasti telepäätelaitteitaan estääkseen niihin kohdistuvan tuloksellisen viranomaistiedonhankinnan.

Tekniseen laitetarkkailun kohdistamiseen liittyy lisäksi eräitä sellaisia erityispiirteitä, jotka harvemmin ovat perinteisen telekuuntelun ja -valvonnan osalta keskeisiä, mutta jotka erikseen teknisen laitetarkkailun osalta perustelevat tarpeen säätää ennemmin henkilöön kuin pelkästään yksittäiseen laitteeseen kohdistuvan toimivaltuuden käytön mahdollisuudesta. Erilaisten tietoteknisten ja tietoverkkolaitteiden määrä on kasvanut eksponentiaalisesti ja niiden lisääntyvä modulaarisuus on aiheuttanut sen, että useilla laitteilla tai niiden muodostamalla kokonaisuudella toteutetaan samoja asioita. Niillä henkilöillä, joiden rikollista tai kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavaa toimintaa teknisen laitetarkkailun avulla on tarpeen selvittää, saattaa olla käytössään älypuhelimia, älykelloja, IoT (esineiden ja asioiden internet) -laitteita, tiedon tallennus- ja välityssensoreita, muita mukana pidettäviä verkkoon yhdistettäviä laitteita, tietokoneita, erilaisia verkkotallennuspalvelimia sekä muita ulkoisia tallennuspalveluita. Monesti kaikkia näitä laitteita käytetään yhdessä tiedon käsittelyyn ja laitteet on asetettu jakamaan tiedot keskenään. Tämä tarkoittaa sitä, että kohdistettaessa teknistä laitetarkkailua rikoksen estämiseksi, selvittämiseksi tai kansallista turvallisuutta vakavasti uhkaavan tiedon hankkimiseksi tulee kaikilta henkilön laitteilta kyetä hankkimaan tietoa, koska se voi olla tallentuneena kokonaan tai osittain kaikille laitteille tai vain jollekin yksittäiselle laitteelle, josta sitä muilla laitteilla voidaan sitten käyttää. Lisäksi laitteiden keskinäisestä salauksesta tai tietojenvaihtoprotokollista johtuen, pitäisi pystyä hankkimaan tietoa henkilön useammasta kohdelaitteesta ja järjestelmästä samaan aikaan, jotta tiedonhankinta on ylipäänsä mahdollista.

Poliisilain 5 luvun 24 §:n 3 momentin 5 kohdan mukaan teknistä laitetarkkailua koskevassa vaatimuksessa ja päätöksessä on mainittava se

laite tai ohjelmisto, joka on toimenpiteen kohteena. Laitteen yksilöivä tieto on toisin sanoen edellytys sille, että lupa tekniseen laitetarkkailuun voidaan myöntää. Usein tilanne kuitenkin on se, että tiedetään laitteen olemassaolosta ja siitä, että se on rikoksesta epäillyn hallussa tai käyttämä. Laitteen olemassaolosta on voitu saada tieto esimerkiksi toisella tiedonhankintakeinolla tai sitä kautta, että epäillyn tai uhan aiheuttavan henkilön hallussa olevaan toiseen laitteeseen kohdistetussa teknisessä laitetarkkailussa on havaittu sen kommunikoivan muun laitteen kanssa ja välittävän siihen tietoa. Jos kuitenkin tällaisten havaittujen laitteiden täsmällisempiä yksilöintitietoja ei tiedetä, estyy teknisen laitetarkkailun käyttö niihin, vaikka se olisi välttämätöntä rikoksen estämiseksi tai tiedon hankkimiseksi vakavasta kansallisen turvallisuuden uhasta. Monessa tapauksessa on itse asiassa niin, että teknisen laitetarkkailun luvan myöntämisen ehdoksi laissa asetetut laitteen yksilöivät tiedot ovat saatavissa ainoastaan kohdistamalla kyseessä olevaan laitteeseen teknistä laitetarkkailua.

Lisäksi on huomioitava, että kohdentamisessa käytetty sekundäärinen tunniste, esimerkiksi IP-osoite ei yksilöi itse fyysistä laitetta, vaan ainoastaan rajatun ajan yksilöi, miten laite on yhteydessä tele- tai tietoverkkoon (vertaa teletunniste). Teknistä laitetarkkailua koskevassa nykyisessä sääntelyssä noudatettu fyysiseen laitteeseen perustuva lähestymistapa luo kaiken kaikkiaan hankalia ongelmatilanteita, koska fyysisen laitteen ja loogisen "laitteen" välillä ei aina ole selkeää yhteyttä. Henkilöön perustuvan kohdistamisen mahdollisuudesta säättäminen liittäisi yksilöinnin näkökulmasta luonnollisella tavalla yhteen sellaiset tietojärjestelmät, laitteet ja sovellukset, joiden käyttö, omistajuus tai hallussapito kohdehenkilön toimesta voidaan perustella.

Muun muassa näistä syistä poliisilain 5 luvun 24 §:n 3 momentin 5 kohta tulisi muuttaa kuuluviksi seuraavasti: toimenpiteen kohteena oleva tietojärjestelmä, tekninen laite tai ohjelmisto *taikka henkilö*. Poliisilain 5 luvun määritelmäsäännöksellä on suoraan vaikutusta myös poliisilain 5 a lukuun ja siviilitiedusteluun.

Telekuuntelun määritelmä

Suojelupoliisi olisi lisäksi pitänyt perusteltuna mm. teknologianeutraaliuden ja tulevien uusien teknologioiden näkökulmasta, että telekuuntelun määritelmä olisi ehdotettu muutettavaksi sellaiseksi kuin se on sotilastiedustelulain (590/2019) 34 §:ssä: "Telekuuntelulla tarkoitetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 3 §:n 43 kohdassa tarkoitetun yleisen viestintäverkon tai siihen liitetyn viestintäverkon *tai muun viestiyhteyden* kautta teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen vastaanotettavan taikka siitä lähetetyn viestin kuuntelua, tallentamista ja muuta käsittelyä viestin sisällön ja siihen liittyvien tunnistamistietojen selvittämiseksi." Suojelupoliisi pitää tärkeänä, että muutos tehtäisiin poliisilain määritelmään, koska tällä on suoraan vaikutusta siihen, miten telekuuntelua voidaan käyttää siviilitiedustelussa poliisilain 5 a luvun mukaan. Suojelupoliisi pitää tärkeänä, että siviilitiedustelua pystyttäisiin tekemään telekuuntelun osalta sotilastiedustelua vastaavasti.

Avustamisvelvollisuus

Suojelupoliisi on siviilitiedustelua koskevan lainsäädännön osalta kiinnittänyt huomiota myös teleyritysten avustamisvelvollisuutta koskevan sääntelyn uudistamisen tarpeeseen. Teleyrityksen avustamisvelvollisuudesta siviilitiedustelussa säädetään poliisilain 5 a luvun 51 §:ssä, jossa viitataan saman lain 5 luvun 61 §:ään. Kyseisen sääntelyn nojalla teleyrityksen on ilman aiheutonta viivytystä tehtävä televerkkoon telekuuntelun ja televalvonnan edellyttämät kytkennät sekä annettava poliisiviranomaisen käyttöön telekuuntelun toimeenpanoa varten tarpeelliset tiedot, välineet ja henkilöstö. Sama koskee myös niitä tilanteita, joissa telekuuntelu tai televalvonta toteutetaan poliisiviranomaisen toimesta teknisellä laitteella. Poliisilla on oikeus telekuuntelua varten tarpeellisen yhteyden kytkemiseksi päästä myös muihin kuin teleyrityksen hallinnassa oleviin tiloihin. Teleyrityksellä on lisäksi oikeus saada valtion varoista korvaus tarkoitetusta viranomaisten avustamisesta ja tietojen antamisesta aiheutuneista välittömistä kustannuksista.

Uusien tekniikoiden, kuten 5G:n vuoksi, perinteisten teleyritysten ohella muiden palveluntarjoajien rooli televalvonnan ja telekuuntelun toteuttamisessa kasvaa merkittävästi, jolloin niiden apua tullaan välttämättä tarvitsemaan. Muiden palveluntarjoajien roolin kasvamisella on erityisesti merkitystä kybervakoilun torjunnassa, mutta myös muiden uhkien torjunnassa, joissa tarvitaan teletoimivaltuuksia, kuten myös kyberrikosten selvittämisessä.

Ongelmalliseksi asian tekee se, että lain mukaan tämä avustamisvelvollisuus on tällä hetkellä ainoastaan teleyrityksellä. Jotta telekuuntelua pystyttäisiin suorittamaan myös jatkossa ja teknologianeutraalisti tulisi avustamisvelvollisuus laajentaa koskemaan myös muita viestinnän palveluntarjoajia. Yhtenä ratkaisuna voisi olla laajentaa avustamisvelvollisuus koskemaan sähköisen viestinnän palvelusta annettu lain (917/2014) 3 §:ssä määriteltyjä viestinnän välittäjiä. On selvää, että jos avustamisvelvollisuutta laajennettaisiin, tulisi vastaavasti laajentaa myös korvausvelvollisuus koskemaan niitä.

Suojelupoliisin päällystöön kuuluva poliisimies

Suojelupoliisi toteaa, että tiettyjen tiedustelumenetelmien ilmoittamisesta säädetään poliisilain 5 a luvussa viittaamalla suoraan pakkokeinolain 10 luvun 60 §:ään. Poliisilain 5 a:47 §:n 6 momentissa säädetään, että ”suunnitelmallisesta tarkkailusta, peitellystä tiedonhankinnasta, peitetoiminnasta, valeostosta, tietolähteen ohjatusta käytöstä, paikkatiedustelusta, muuhun kuin viestiin kohdistuvasta jäljentämisestä ja muuhun kuin viestiin kohdistuvasta lähetyksen jäljentämisestä siviilitiedustelussa ei ole velvollisuutta ilmoittaa tiedonhankinnan kohteelle, jos asiassa ei ole aloitettu esitutkintaa 44 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen perusteella. Jos esitutkinta aloitetaan, noudatetaan, mitä pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 2–7 momentissa säädetään”. Koska poliisilain 5 a luvussa, toisin kuin 5 luvun 58 §:n 5 momentissa, ei ole mainintaa siitä, että pakkokeinolakia voidaan soveltaa soveltuvin osin, on pykälää näin ollen sovellettava poliisilain 5 a luvun ollessa kyseessä sellaisenaan sanamuotonsa mukaisesti. Suojelupoliisissa ei kuitenkaan ole esitutkintatoimivaltuuksien poistuttua enää pidättämiseen oikeutettuja poliisimiehiä, joten jotta Suojelupoliisi pystyisi soveltamaan sille lailla säädettyä oikeutta vaatia ilmoittamatta jättämistä, tulisi kyseiseen pakkokeinolain pykälään lisätä suojelupoliisin päällystöön kuuluva poliisimies toimivaltaiseksi virkamieheksi. Kyseessä olisi oikeustilaa selventävä

muutos, joka voitaisiin toteuttaa esimerkiksi lisäämällä pakkokeinolain 10 luvun 60 §:n 3 momenttiin suojelupoliisin päällystöön kuuluva poliisimies toimivaltaiseksi virkamieheksi.

Kyseessä olisi muutos, joka johtuisi siitä, että Suojelupoliisin käytöstä ilmoittamisesta on säädetty tiettyjen keinojen osalta riippuen siitä, onko esitutkinta aloitettu vai ei. Eli myös silloin kun käytöstä ilmoittaminen perustuu poliisilain 5 luvun 58 §:n 5 momenttiin tai 5 a luvun 47 §:n 6 momenttiin, pitäisi ilmoittamatta jättämistä koskevan vaatimuksen voida esittää suojelupoliisin päällystöön kuuluva poliisimies. Asiasta voitaisiin pakkokeinolain muuttamisen sijaan säätää nimenomaisesti poliisilain 5 a luvussa. Koska 5 a luvun mainitussa pykälässä on keinoja, joita ei ole mainittu pakkokeinolain kyseissä pykälässä, voisi olla selkeämpää tehdä korjaus poliisilain 5 a luvussa. Koska asia kuitenkin liittyy kiinteästi sekä poliisilakiin että pakkokeinolakiin, niin asiantilan korjaus olisi joka tapauksessa syytä tehdä tässä yhteydessä, kun kumpaankin lakiin ollaan tekemässä korjauksia.

Jälkikäteen ilmoitettava kotietsintä

Pakkokeinolain mietinnössä todetaan, että sääntely jälkikäteen ilmoitettavasta kotietsinnästä näyttäisi kohdistuvan enemmän rikosten ennalta estämiseen kuin niiden selvittämiseen. Tästä syystä mietinnössä on todettu, että toimivaltuuden lisäämisen harkinta olisi perustellumpaa tehdä esimerkiksi poliisilain muutostarpeita arvioitaessa. Suojelupoliisi on pitänyt kyseisen toimivaltuuden tarvetta esillä vuosien ajan. Suojelupoliisi toteaa, että asian osalta olisi ollut syytä edetä viimeistään pakkokeinolain mietinnössä esitettyllä tavalla eli tämän nyt lausuttavana olevan poliisilain muutosesityksen yhteydessä. Tehtäväksi esitettävä muutos ei tulisi vaikuttamaan poliisilain 5 a lukuun. Koska toimivaltuutta ei ole pakkokeinolain mietinnössä esitetystä poiketen kuitenkaan tämän nyt käsillä olevan esityksen yhteydessä käsitelty, esittää Suojelupoliisi, että toimivaltuuden lisäämistä poliisille käsitellään mahdollisimman pian omassa hankkeessaan.

Suojelupoliisin päällikkö
Poliisineuvos

Antti Pelttari

Ylitarkastaja

Heli Heikkola

Liitteet

Jakelu

Tiedoksi

SM/KTY

